

Artsen Zonder Vakantie in Bukavu, DR Congo Médecins Sans Vacances à Bukavu, RD Congo

Vincent DE BROUWERE^{1,*}, Romain MUKUPI², Marcellin KASH³ & Charlotte NZEYIMANA⁴

De NGO Artsen zonder Vakantie (AZV) is een dynamisch netwerk van deskundige gezondheidswerkers in België en Afrika die zich samen met hun collega's inzetten voor een toegankelijke, kwaliteitsvolle en veerkrachtige gezondheidszorg. De dynamische aanpassing van kennis geschiedt via thematische werkgroepen (b.v. chirurgie, pediatrie, volksgezondheid).

AZV heeft twee hoofddoelstellingen:

- De patiënt, die in het middelpunt van de belangstelling staat voor preventieve en curatieve zorg;
- Het eerste-referentie-ziekenhuis, geïntegreerd in het gezondheidszorgnetwerk op district niveau (gezondheidszone), waarbij lokale netwerken worden betrokken bij de planning van het zorgaanbod.

AZV gaat in op een gestructureerde aanvraag van ziekenhuizen en bepaalt samen met het managementteam van het ziekenhuis hoe de vaardigheden van het lokale personeel zullen worden versterkt. Dit noemt AZV capaciteitsverstekende trajecten (CVT). Het CVT is een gestructureerd protocol voor de versterking van de technische capaciteiten van het districts personeel van het districtsreferentiezienhuis. Het is een soort AZV-octrooi dat het mogelijk maakt om vanaf het begin het langetermijnperspectief (3 jaar), het zich eigen maken van de opgedane kennis door het partnercentrum/ziekenhuis, de integratie van alle AZV-capaciteitsverstekende activiteiten in het actieplan van de partner en de continuïteit van de samenwerking te situeren. De termen trajecten, versterking en capaciteiten verwijzen respectievelijk naar technische, financiële en administratieve haalbaarheid, relevantie, bewijs en effect, d.w.z. de doelstelling in termen van kennis en vaardigheden.

Het gaat vooral om een uitwisseling van kennis en ervaring, een punt dat overeenstemt met de opdracht van KAOW (artikel 3 van de statuten).

Bukavu

AZV versterkt de zorgverlening in acht algemene partnerreferentiezienhoven in de regio Bukavu (Zuid-Kivu). Het ondersteunt zijn partners met apparatuur en materiaal, waaronder het onderhoud van biomédicale apparatuur, en versterkt de medicotechnische en organisatorische capaciteiten van gezondheidswerkers door middel van diverse activiteiten.

Missies van Vrijwillige Experts (nationaal en internationaal) vormen een belangrijk onderdeel van de AZV-strategie voor capaciteitsversterking. In Oost-Congo worden deze missies ondersteund door formatief toezicht door het toezichthoudende team van de BDOM. Afhankelijk van de behoeften van de partnerziekenhuizen wordt toezicht georganiseerd op de volgende gebieden: laboratorium, ziekenhuishygiëne en moeder-kindzorg. Deze aanpak wordt door de Congolese partners zeer op prijs gesteld. Niettemin is een versterking op het vlak van methodologie bij het team van toezichthouders gewenst. In het kader van de samenwerking van AZV met de plaatselijke gezondheidsautoriteiten namen ook de leidinggevenden van het Bureau voor Technische Bijstand van de Provinciale Gezondheidsafdeling deel aan deze opleidingsworkshop.

Een eerste theoretische en praktische supervisietraining vond plaats in oktober 2019. Vervolgens heeft de technisch assistent (R Mukupi) de kwartaalverslagen bekeken van de toezichthouders ter plaatse, er commentaar op geleverd en een samenvatting gemaakt die met V. De Brouwere is besproken.

Conclusie

Formatief toezicht is een essentiële techniek om de CVT's op schema te houden en de gezondheidswerkers gemotiveerd te houden. De aanpak is echter complex en vereist zelf permanente opleiding, die AZV met zorg organiseert.

De uitvoering van dergelijke strategieën is zowel een kwestie van management als van operationeel onderzoek. Dit is een goed voorbeeld van de rol van de KAOW-leden die niet alleen bijdragen aan de ontwikkeling van de wetenschap, maar waar zij kunnen ook aan de ontwikkeling van de mensheid.

Vue de l'Hôpital Général de Référence (HGR) de Monvu
Zicht op het Algemeen Referentie Ziekenhuis (ARZ) in Monvu

Supervision maternité de l'HGR Monvu
Supervisie van de kraamzorg van ARZ in Monvu

L'HGR Monvu, situé au sud-ouest de l'île d'Idjwi
Het Monvu ARZ is gelegen in het zuidwesten van het eiland Idjwi

Amélioration de l'hygiène de la salle d'opération grâce à la supervision
Verbeterde hygiëne in de operatiekamer door supervisie

Équipement fonctionnel du laboratoire de l'HGR Monvu grâce à la supervision
Functionele uitrusting van het Monvu ARZ laboratorium door supervisie

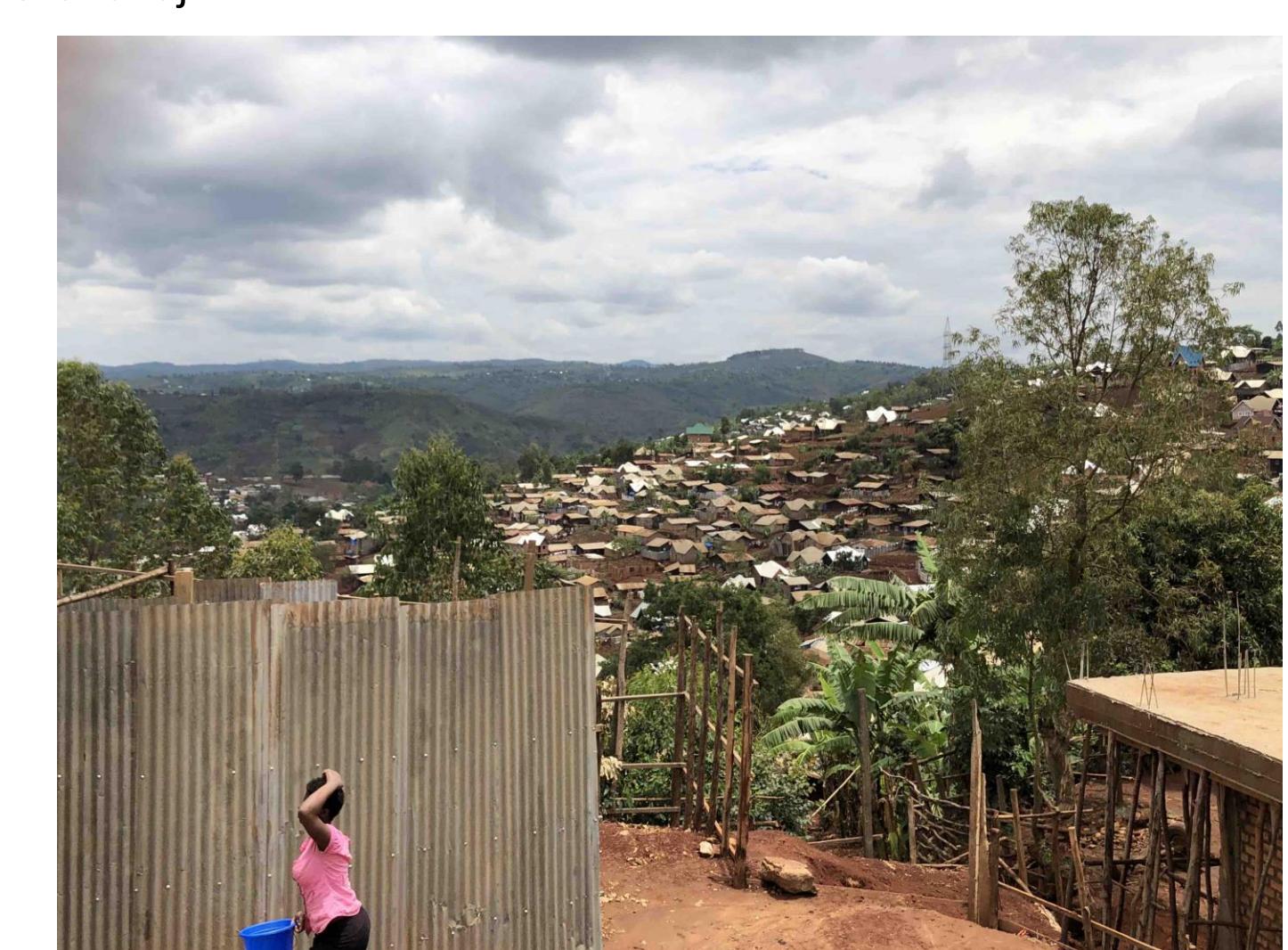
Les missions des Experts Volontaires (nationaux et internationaux) occupent une place importante dans la stratégie de renforcement de capacités MSV. À l'est du Congo, ces missions sont soutenues par des supervisions formatives effectuées par l'équipe de superviseurs du BDOM. Selon les besoins des hôpitaux partenaires, une supervision est organisée dans les domaines suivants: labo, hygiène hospitalière et soins mères-enfants. Cette approche est bien appréciée par les partenaires congolais. Néanmoins, un renforcement de l'équipe de superviseurs dans la méthodologie était souhaité. Dans le cadre de la collaboration de MSV avec les autorités sanitaires locales, les cadres du Bureau d'Appui Technique de la Division Provinciale de la Santé ont participé également à cet atelier de formation.

Une première formation théorique et pratique de la supervision a eu lieu en octobre 2019. Ensuite, l'assistant technique (R Mukupi) a revu les rapports trimestriels des superviseurs de terrain, les a commentés et en a fait une synthèse discutée avec V. De Brouwere.

Conclusion

La supervision formative est une technique essentielle pour maintenir les TRC vers leurs objectifs et la motivation des personnels de santé. Cependant, l'approche est complexe et nécessite elle-même une formation continue que MSV prend soin d'organiser.

L'implantation de telles stratégies relève à la fois de la gestion et de la recherche opérationnelle. Il s'agit ici d'un bon exemple du rôle des membres de l'ARSOM qui contribuent non seulement au développement de la science, mais là où ils le peuvent à celui de l'humanité.

Faubourg de Bukavu, périurbain densément peuplé
Dichtbevolkte buitenwijk van Bukavu

* lid van de KAOW, Klasse 2 / membre de l'ARSOM, Classe 2

¹ Instituut voor Tropische Geneeskunde Antwerpen/Institut de Médecine Tropicale, Anvers, vdbrouwere@ext.itg.be

² Artsen Zonder Vakantie/Médecins Sans Vacances, Bukavu, romain.mukupi@msv.be

³ Artsen Zonder Vakantie/Médecins Sans Vacances, Bujumbura, kash.karubara@msv.be

⁴ Artsen Zonder Vakantie/Médecins Sans Vacances, Mechelen, charlotte.nzeyimana@azv.be

